

4-6 EL.NAPÄTIE, EL. ODPOR, OHMOV ZÁKON PRE ČASŤ ELEKTRICKÉHO OBVODU

1. Akú prácu vykoná elektrická sila pri prenesení náboja 3 C medzi dvoma miestami, medzi ktorými je napätie 12 V ?

Zápis:

$$Q = 3 \text{ C}$$

$$U = 12 \text{ V}$$

$$W = ?$$

Riešenie:

$$U = \frac{W}{Q}$$

$$W = U \times Q$$

$$W = 12 \times 3$$

$$\mathbf{W = 32 J}$$

2. Aké je napätie medzi dvoma rovnobežnými vodivými doskami vzdialenými od seba 5 mm, ak na časticu s nábojom 10 nC pôsobí medzi doskami sila veľkosti $2 \cdot 10^{-3} \text{ N}$?

Zápis:

$$d = 5 \text{ mm} = 5 \cdot 10^{-3} \text{ m}$$

$$Q = 10 \text{ nC} = 10 \cdot 10^{-9} \text{ C}$$

$$F_e = 2 \cdot 10^{-3} \text{ N}$$

$$U = ?$$

Riešenie:

$$U = \frac{W}{Q}$$

$$U = \frac{F_e \times d}{Q}$$

$$U = \frac{(2 \times 10^{-3}) \times (5 \times 10^{-3})}{10 \times 10^{-9}}$$

$$\mathbf{U = 1000 V = 1 kV}$$

3. Dve rovnobežné kovové dosky sú vzdialené 2 mm a medzi nimi je homogénne elektrické pole s intenzitou $3 \cdot 10^5 \text{ Vm}^{-1}$. Aké je napätie medzi doskami?

Zápis:

$$d = 2 \text{ mm} = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}$$

$$E = 3 \cdot 10^5 \text{ Vm}^{-1}$$

Riešenie:

$$U = E \times d$$

$$U = (3 \times 10^5) \times (2 \times 10^{-3})$$

$$\mathbf{U = 600 V}$$

4. Častica s nábojom $5 \cdot 10^{-9} \text{ C}$ sa pohybuje medzi dvoma bodmi v homogénnom elektrickom poli. Napätie je 400 kV a Elektrická sila je 0,1 mN. Aká je vzdialenosť medzi týmito dvoma bodmi? Vypočítajte aj prácu, ktorú elektrická sila vykoná pri tomto presune. [$d = 20 \text{ m}$, $W = 2 \text{ mJ}$]
5. Medzi dvoma rovnobežnými platňami vzdialenými 12 cm sa nameralo napätie 600 V. Určte veľkosť intenzity poľa medzi platňami. [$E = 5000 \text{ Vm}^{-1}$]

6. Elektrický odpor žiarovky je $240\ \Omega$ a prúd pretekajúci obvodom je $0,5\ \text{A}$. Aké napätie je pripojené na žiarovku? [$U = 120\ \text{V}$]
7. Priamym vodičom dĺžky $60\ \text{cm}$ a elektrickým odporom $1,2\ \text{k}\Omega$ prechádza konštantný prúd $60\ \text{mA}$. Vypočítajte veľkosť intenzity elektrického poľa v tomto vodiči. [$120\ \text{Vm}^{-1}$]
8. Telegrafný kábel z medi ($\rho = 0,017 \cdot 10^{-6}\ \Omega \cdot \text{m}$) medzi Sninou a Humenným mal prierez 8mm^2 a rezistenciu $46,75\ \Omega$. Akú mal dĺžku? [$22\ \text{km}$]
9. Vodič s dĺžkou 10m a s prierezom $0,2\ \text{mm}^2$ je vyrobený z olova s merným odporom $20 \cdot 10^{-8}\ \Omega \cdot \text{m}$. Vypočítaj jeho odpor. [$R = 10,5\ \Omega$]
10. Medzi dvoma bodmi vodiča je elektrické napätie $12\ \text{V}$. Ak elektrický prúd pretekajúci vodičom má veľkosť $2\ \text{A}$, akú prácu vykoná elektrické pole za $5\ \text{sekúnd}$? [$W = 120\ \text{J}$]
11. Medzi svorkami rezistora je pripojené napätie $24\ \text{V}$. Rezistor má odpor $8\ \Omega$.
  - a) Vypočítaj prúd pretekajúci rezistorom. [$I = 3\ \text{A}$]
  - b) Akú elektrickú energiu spotrebuje rezistor za $10\ \text{minút}$? [$43\ 200\ \text{J}$]
  - c) Aký výkon má tento rezistor? [$P = 72\ \text{W}$]
12. Nikelínový drôt má dĺžku $1,25\ \text{m}$. Akú dĺžku by mal konštantánový drôt s rovnakým odporom a obsahom prierezu? Merný elektrický odpor nikélu je $0,40\ \mu\Omega \cdot \text{m}$. [$l = 1,0\ \text{m}$]
13. Vláknom volfrámovej žiarovky s teplotou $28\ ^\circ\text{C}$ prechádza pri napätí $10\ \text{V}$ prúd $300\ \text{mA}$. Určte teplotu vlákna svietiacej žiarovky, ak vláknom prechádza prúd $0,5\ \text{A}$ a napätie na koncoch vlákna je $220\ \text{V}$. Predpokladajte lineárnu závislosť odporu od teploty. [$t = 2570\ ^\circ\text{C}$]
14. Drôt z medi ($\rho_1 = 0,02 \cdot 10^{-6}\ \Omega \cdot \text{m}$) s priemerom $d_1 = 4\text{mm}$ je potrebné nahradiť hliníkovým drôtom ($\rho_2 = 0,03 \cdot 10^{-6}\ \Omega \cdot \text{m}$) rovnakej dĺžky. Aký hrubý musí byť hliníkový drôt, aby sa odpor nezmenil? [$d_2 = 4,9\text{mm}$]
15. Dva rezistory R_1, R_2 pri sériovom zapojení majú výsledný odpor $5\ \Omega$, pri paralelnom $1,2\ \Omega$. Aké odpory majú jednotlivé rezistory? [$R_1 = 2\ \Omega$ a $R_2 = 3\ \Omega$, alebo $R_1 = 3\ \Omega$ a $R_2 = 2\ \Omega$]
16. Vláknom volfrámovej žiarovky s teplotou 0°C prechádza pri napätí $10\ \text{V}$ prúd $0,3\text{A}$., pri napätí $220\ \text{V}$ prúd $0,5\text{A}$, pri čom sa vlákno zohreje na 2976°C . Určte teplotný súčiniteľ odporu volfrámu. [$\alpha = 4,1 \cdot 10^{-3}\ \text{K}^{-1}$]

17. Platinový odporový teplomer ($\alpha = 3,9 \cdot 10^{-3} \text{K}^{-1}$) má pri teplote 20°C odpor 500Ω . Odpor teplomera v rozpálenej peci je 2500Ω . Aká je teplota pece? [$t = 1046^\circ\text{C}$]
18. Na žiarovke sú uvedené údaje $6,3 \text{ V} / 0,3 \text{ A}$, ktoré sa vzťahujú na jej vlákno, keď žiarovka svieti. Teplota vlákna žiarovky za daného stavu je 2800°C . Určte elektrický odpor vlákna žiarovky, keď žiarovka svieti. [$R = 21 \Omega$]
19. Pri napätí $3,6 \text{ V}$ na koncoch lineárneho vodiča prechádza ním prúd 72 mA . Aké napätie je na koncoch, ak týmto vodičom prechádza prúd 1 A ? Aký elektrický odpor má vodič? [$U = 50 \text{ V}$, $R = 50 \Omega$]
20. V elektrickom obvode sú zapojené tri rezistory, $R_1 = 4 \Omega$ a $R_2 = 6 \Omega$ sú zapojené paralelne, k tejto paralelnej kombinácii je sériovo pripojený rezistor $R_3 = 5 \Omega$. Na celý obvod je pripojené napätie $U = 24 \text{ V}$.
- a) Vypočítajte výsledný odpor celého obvodu [$R = 7,4 \Omega$]
  - b) Celkový prúd zdroja [$I = 3,24 \text{ A}$]
  - c) Prúd pretekajúci každým rezistorom [$I_1 = 1,945 \text{ A}$, $I_2 = 1,297 \text{ A}$, $I_3 = 3,24 \text{ A}$]